

„A hazugság művészete? A nagyobb a jobb”

<https://www.nytimes.com/2021/01/10/world/europe/trump-truth-lies-power.html>

ÁTMENETEK

„A globális és helyi kultúrák határán”

SZTE, KAPOCS

SZEGED, március 12-13.

Mottók:

„A tudás igazi ellensége nem a tudatlanság, hanem a tudás illúziója.”

Stephen Hawking

„Sohasem hazudnak annyit, mint választás előtt, háború alatt és vadászat után.”

Otto von Bismarck

Alapvetések

- Az IT és az MI jelentős technológiai változásokat hozott, a 4. ipari forradalom korszakát éljük, a várható eredmények nehezen beláthatók.
- A mai társadalomban ez időnként kulturális sokkot okoz.
- Egyelőre tanuljuk, hogy az információ és a tudás között különbség van és nem mindig ismerjük fel, hogy a digitális identitás és a primer identitás nem ugyanaz.

A téma kultúraelméleti előzménye

A TÁRSADALMI KOMMUNIKÁCIÓ ALRENDSZEREI 1-2-3.

(A. Kłoskowska)

- 4? Az átadókat és az átvevőket összekapcsoló viszonyok az átadó részéről részben formalizáltak, részben nem. Jellegzetessége, hogy az átadó és az átvevő szerepe folyamatosan felcserélődik.

CSUPÁN HÁROM ÉVTIZEDE

WORLD WIDE WEB (Tim Berners-Lee) 1993. április 30-a.

MAJD EGY ÉVTIZEDDEL KÉSŐBB WEB 2.0

(Brachinger Tamás: A kulturális kontextus terjedelmének változása és a globalizáció összefüggései. I-II. Comitatus. 2003 november-december illetve 2004 január-február.)

A Facebook vajon jót vagy rosszat tett a világgal?

- 2004. február 4. elindul egy egyetemisták közötti kapcsolatépítő alkalmazás.

Ma a felhasználók közel 3 milliárdan vannak.

- [68%-a](#) olvas híreket a Facebookon;
- [59%-a](#) hajlamos arra, hogy olvasás nélkül megosztjon egy-egy cikket;
- [43%-a](#) pedig nem tudja, hogy egy Facebookra linkelt és ott elolvasott cikknek mi volt a valódi forrása.

A téma szociálpszichológiai kontextusa
A kognitív elfogultságok három – politikai versenyt
– befolyásoló típusa.

Cognitive Biases

in the Political Arena

Politicians and the media often use cognitive biases to sway public opinion and election outcomes.

Some of the most common cognitive biases that can distort our political perspectives are the three "Big Cs":

Confirmation bias

Favoring or seeking information that affirms your pre-existing beliefs.

Politically related topics:

Polarization

Filter bubbles

Coverage bias

The extent to which different issues are reported on and discussed.

Politically related topics:

"Horse Race" style coverage

Appeal to Emotions

Concision bias

Selectively focusing on information, losing nuance.

Politically related topics:

Talking points

Sound bites

„Hamis konszenzus” A demokrácia két fő ellensége az egyenlőtlenség és a Facebook (vagy mégsem?)

Az emberek annál erősebben képviselnek egy véleményt, minél inkább elhiszik, hogy sokan hozzájuk hasonlóan gondolkodnak.

Egy ausztrál felmérésben a résztvevőknek ugyan csak 5-7 százaléka vélekedett úgy, hogy nincs klímaváltozás, de úgy gondolták, hogy a lakosság 43-49 százaléka velük ért egyet.

Ezért az emberek nem hajlandóak megváltoztatni a véleményüket, illetve kevésbé hajlamosak bármilyen kompromisszumra.

A közösségi média felerősíti és megkönnyíti a hamis konszenzus kialakulását.

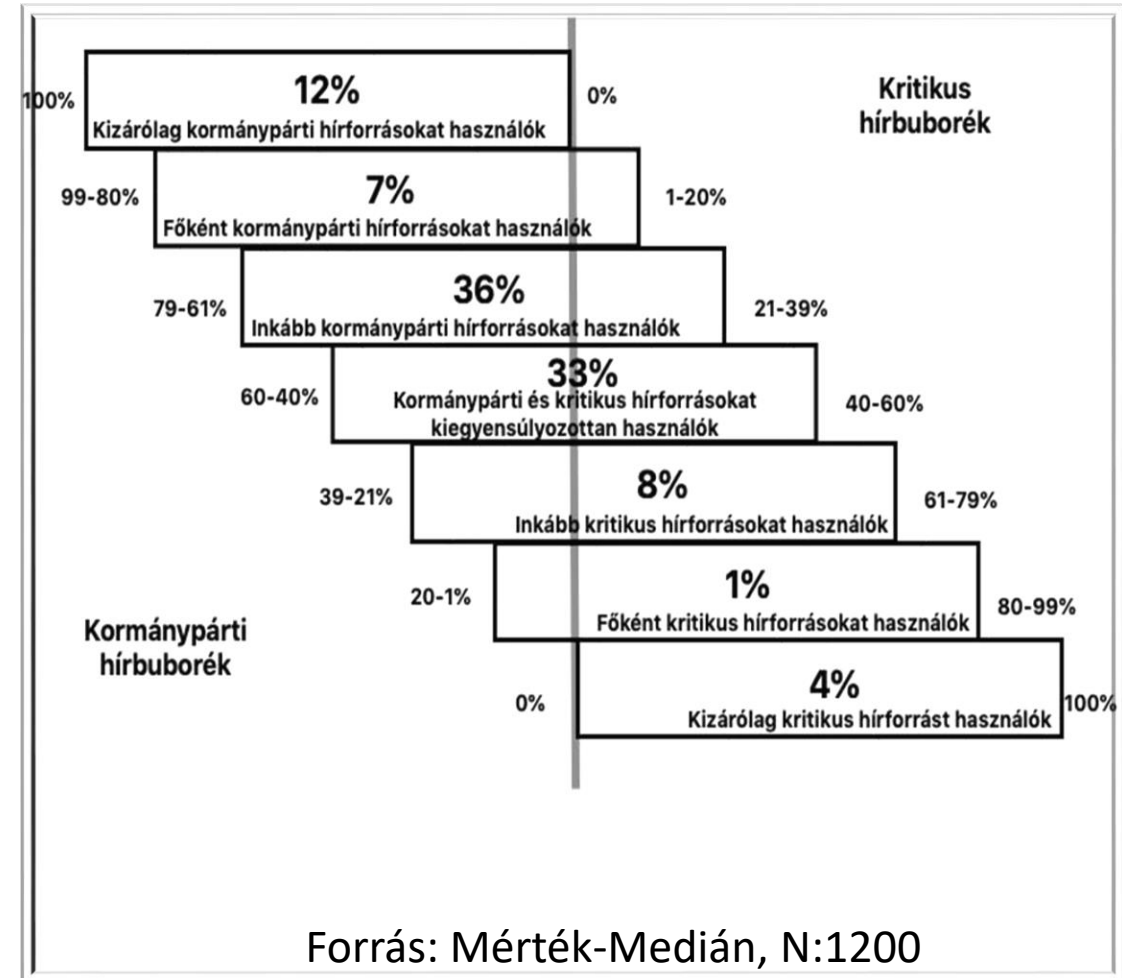
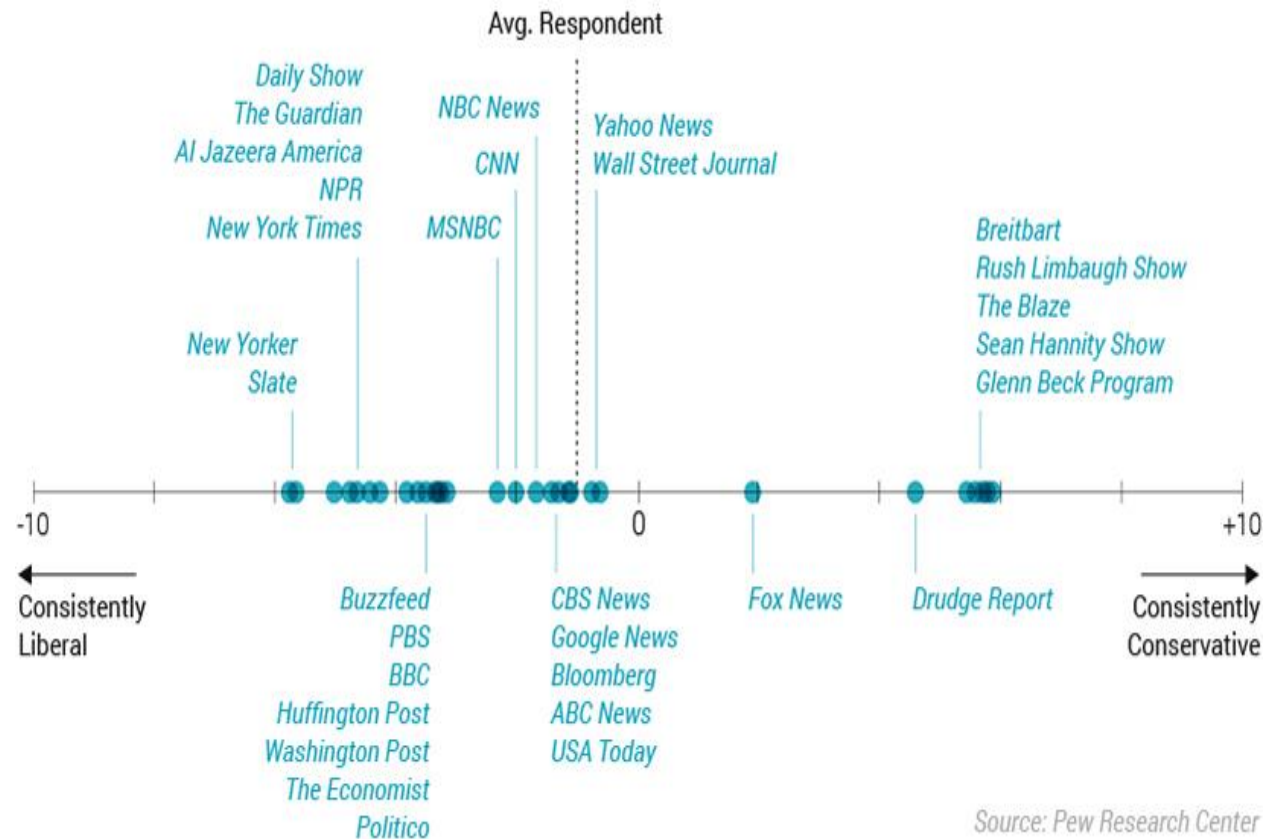
A téma közvetlen politikatudományi közege és jelenségei

A tájékozódás forrásai és a politikai polarizáció közötti kapcsolat

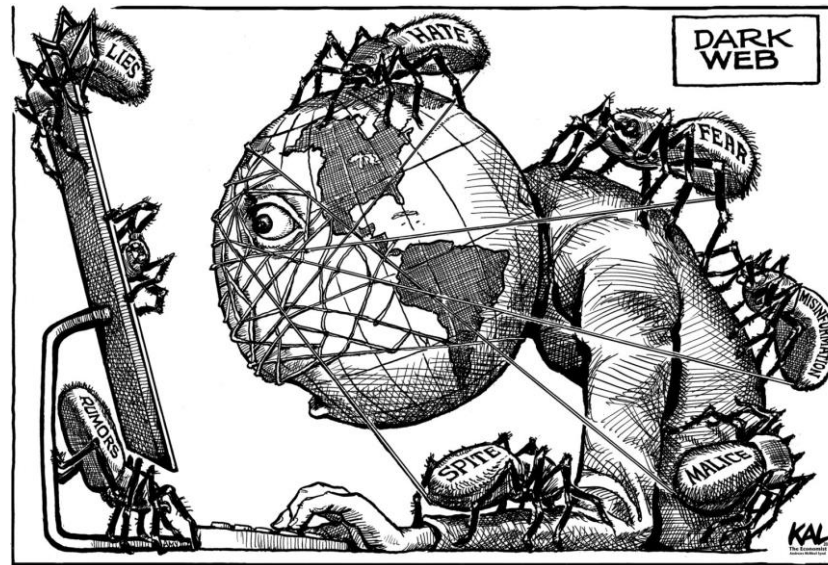
Ideological Placement of Each Source's Audience

*multiple/clustered points are ordered from more liberal (top) to more conservative (bottom)

Mi ez a katyvasz?

- POST-TRUTH
- ALT FACT (Trumptól)
- FAKE NEWS
- KONTEÓ
- KAMUOLDALAK
- QAnon Movement
- DEZINFORMÁCIÓ-
HIBRID HADVISELÉS
(Kína, Oroszország)
(Internet Research Agency)
- CAMBRIDGE ANALYTICA

Mi is a Post-truth politics?

Egy olyan politikai kultúra, amelyben az igazság „közös” normáinak negligálása okán az objektív tények kevésbé befolyásolják a közvélemény alakítását, mivel az érzelmekre hatnak és a személyes meggyőződést erősítik a politikai haszonszerzés érdekében.

Miért hisszük el az álhíreket? (ELTE, PPK, Szociálpszichológiai Tanszék)

A kísérlet leírása: az adatközlőket arra kérték, döntsék el, hogy a szalagcímek hamisak vagy valóságosak.

A szalagcímek kivétel nélkül hamisak voltak.

Következtetésük: a megkérdezettek hajlamosak voltak azt hinni, hogy a reményeiket és kívánságaikat teljesítő hírek hiteles forrásokból származnak, és nagyobb valószínűséggel gondolják ezeket valódinak.

Ha azonban a hír nem áll összhangban a világnézetükkel, akkor azt gondolják, hogy a hír a politikai propaganda része, ezért elutasítják.

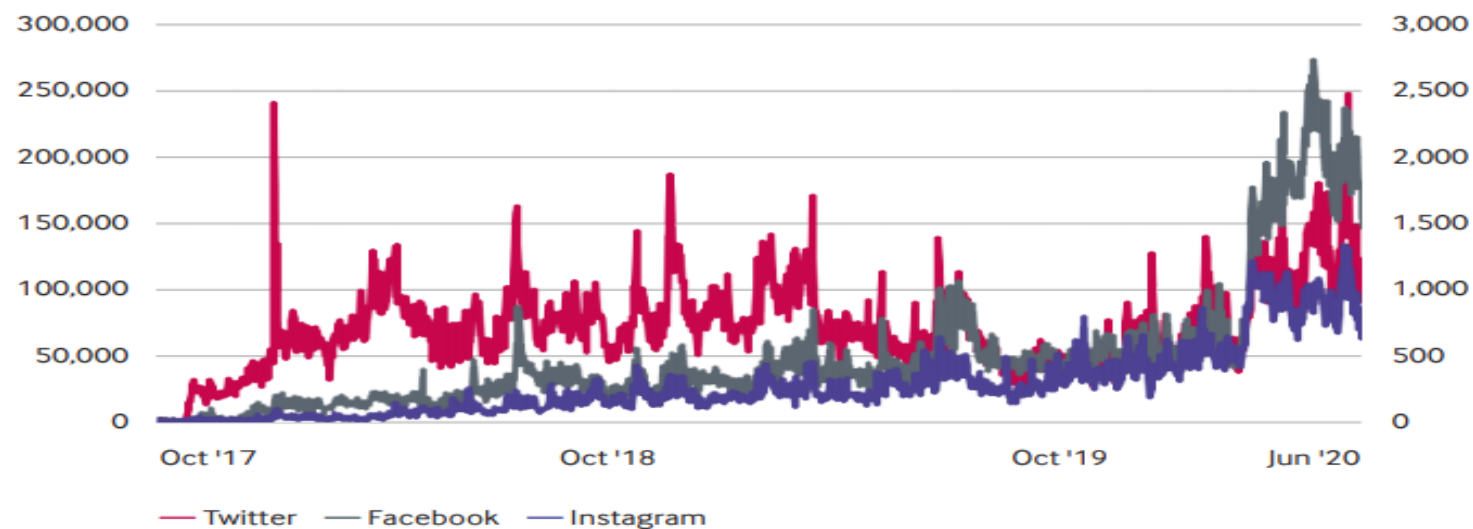
Cambridge Analytica és a 2016-os amerikai elnökválasztás

- A Facebook adatbotrány egy sokkal nagyobb globális művelet részét képezte, amely kormányokkal, hírszerző ügynökségekkel, kereskedelmi vállalatokkal és az emberek manipulálására és befolyásolására irányuló politikai kampányokkal működött együtt és drámai nemzetbiztonsági következményekkel jár(t).
- A feltárt dokumentumok sokkal világosabb képet mutatnak arról, hogy mi történt a 2016. évi amerikai elnökválasztáson vagy a BREXIT népszavazáson.
- Bizonyítékok vannak az amerikai szavazókkal kapcsolatos igazán zavaró kísérletekre, amelyek félelmeken alapuló üzenetküldéssel manipulálják őket és a legsebezhetőbbekre irányulnak.
- Ez egy egész globális iparág, amely – egyelőre - ellenőrizetlen.

A QAnon mozgalomhoz köthető posztok száma a közösségi médiában 2017 októbere és 2020 júniusa között

Figure 1 The volume over time of QAnon posts 2017 – 2020. Left-hand side y-axis is the volume of Twitter posts; Right-hand side y-axis is the volume of Facebook and Instagram posts.

Volume of QAnon discussion over time

Trump hazugságg kollekciója

The Washington Post Customizable news alerts. [Get the app](#)

Fact Checker • Analysis

In four years, President Trump made **30,573** false or misleading claims

The Fact Checker's database of the false or misleading claims made by President Trump while in office.

Updated Jan. 20, 2021

Show claims about

Cumulative Daily Monthly

dr. Brachinger Tamás

A Fake News hatásmechanizmusa

Bevándorlók, bevándorlás

Life Reblog Newsfeed Videó [freemail] Köpönyeg Travelo

2019.12.10. kedd, Judit | 2°C / 7°C | f t g+

ORIGO ITTHON NAGYVILÁG GAZDASÁG SPORT TÉVÉ FILM

Döbbenetes videó:
karácsonyfára mászva tomboltak
migránsok Svédországban

Ledobálták, összetörték a díszeket, miközben társaik őrjöngve kiabáltak.

<https://www.snopes.com/fact-check/offended-muslims-attack-christmas-tree/>

A Fake News hatásmechanizmusa

A pandémia

Ami igaz az hamis, ami hamis az igaz.

Dilemma 1: a közösségi média globális, a szabályozás nemzetállami

Ausztrália

Kanada

Magyarország

Eltérő indítékok a szabályozás vagy szabályozási szándék mögött?

Lehet-e ezt tenni hatékonyan egy egyszerre globális és virtuális térben, ahol a területenkívüliség érvényesül.

Meddig terjed a privát szféra?

Meddig ér az állam?

Hová bújunk el?

A LÓ MÁSIK OLDALA:

Társadalmi kredit, megfigyelő állam, lekapcsolható világháló (Kína, Oroszország).

Dilemma 2: az edukáció szerepe

„FAKE” nélküli élet?

FACT CHECK

Még inkább kitüntetett szerepbe kerül az oktatás, művelődés, alapvetően már az informális, intézményrendszeren kívüli, alulról szerveződő formák diverzitása.

Előfeltétel: a tudás „tárolása” szimmetrikus struktúráinak kialakulása, valamint a tudás terjedés-terjesztés horizontális mechanizmusainak kiépülése.

OKOSTÁRSADALOM: több egyéni tudás, amely képes hálózatokat és együttműködések létrehozni, több egyéni és közösségi felelősségérzettel, több önkontrollal, kevesebb állami kontrollal, kevesebb hatalmi és gazdasági manipulációval, több központú, decentralizált és globális méretű környezetben.

Egy jó gyakorlat: **Intellectual Dark Web (podcast)**

